

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJA

EESK 500. PLENĀRSESĪJA 2014. GADA 9. UN 10. JŪLIJĀ

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par strukturālajiem pasākumiem, ar ko uzlabo ES kredītiestāžu noturību”

COM(2014) 43 final – 2014/0020 (COD)

(2014/C 451/07)

Ziņotājs: **Edgardo Maria IOZIA**

Eiropas Parlaments un Padome attiecīgi 2014. gada 25. februārī un 2014. gada 27. martā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pantu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par strukturālajiem pasākumiem, ar ko uzlabo ES kredītiestāžu noturību”

COM(2014) 43 final – 2014/0020 (COD).

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2014. gada 23. jūnijā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 500. plenārajā sesijā, kas notika 2014. gada 9. un 10. jūlijā (9. jūlija sēdē), ar 97 balsīm par, 1 balsi pret un 3 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) stingri atbalsta banku sistēmas strukturālo reformu un uzskata, ka tā ir vissvarīgākā no daudzajām likumdošanas iniciatīvām, kas ieviestas pēc finanšu krīzes. EESK uzsver faktu, ka šī reforma pirmo reizi ļauj pamatīgi pārstrādāt banku sistēmas regulējumu un pabeigt banku savienības izveidi. Turklāt tā var ievērojami palīdzēt atjaunot uzņēmumu un sabiedrības savstarpējo uzticēšanos un tautsaimniecības pienācīgas finansēšanas interesēs stiprināt Eiropas banku sistēmu, mazinot arī kaitīgas ietekmes izplatīšanās draudus.

1.2. EESK ir pārliecināta, ka šī regula ir absolūti nepieciešama un ka ar to tiks pārskatīta sarežģīta bankas un finanšu pakalpojumu klāsta pārvaldība. Komitejai nav šaubu, ka ar ierosināto regulu vien būs par maz, lai novērstu nākamo krīzi. Šim nolūkam vajadzīgas gan pamatīgas pārmaiņas finanšu kultūrā, gan ētikas principu ievērošana finanšu nozares ikdienas darbā. Lai varētu radīt ilgtspējīgu un stabilu finanšu sektoru, kā arī nodrošināt labāko iespējamo līdzsvaru starp visu pušu interesēm, jaunas finanšu un ekonomikas sistēmas izveidē jāiesaistās visām ieinteresētajām personām. Tāpēc EESK atbalsta un mudina panākt plašu vienošanos, lai atveseļotu ekonomiku un atjaunotu uzticēšanos finanšu iestādēm, kā arī aicina Komisiju veicināt Eiropas sociālo paktu ilgtspējīgai finanšu nozarei. Darba ņēmējiem, uzņēmumu vadītājiem, akcionāriem, ieguldītājiem, ģimenēm, MVU, nozarēm un komerc klientiem jāpanāk noturīga un taisnīga vienošanās, lai veidotu tādu finanšu pakalpojumu nozari, kas orientēta uz labklājības vairošanu, atbalsta reālo ekonomiku, izaugsmi un kvalitatīvas darbvietas, kā arī saudzē vidi un cenšas nepieļaut nevēlamas un negatīvas sociālās sekas.

1.3. EESK norāda, ka ir jānodrošina valstu iestāžu kritēriju viendabīgums, un iesaka regulējumu piemērot vienoti ES līmenī, to pēc iespējas saskaņojot ar trešo valstu kompetentajām iestādēm.

1.4. EESK pauž neizpratni par lēmumu pieļaut dažādu valstu noteikumu pastāvēšanu līdztekus ES noteikumiem. EESK ir pārliecināta, ka šādi iecerēta struktūra varētu nenodrošināt jauno noteikumu piemērošanas viendabību. Komiteja atzinīgi vērtē to, ka šī atkāpe ir paredzēta vienīgi tiesību aktiem, kas ir spēkā regulas priekšlikuma publicēšanas dienā, ar nosacījumu, ka ir nodrošināta pilnīga līdzvērtība ar izskatāmo regulu.

1.5. EESK uzskata, ka Komisijas ierosinātā regula ir lietderīgs un efektīvs risinājums, kā nodalīt banku komercdarbību no ieguldījumu darbībām. Izvēlētais risinājums, salīdzinājumā ar dažādās valstīs paredzētajām alternatīvām, balstās uz dialogu un novērtējumu, kas ļauj nebūt pretrunā ar vispārējo banku darbības modeli un saglabāt to, ietekmējot vienīgi pārmērīgos riskus, kas saistīti ar šo modeli.

1.6. EESK uzsver, ka nav pietiekami pārdomāts, kā ierosinātais tiesību akts ietekmēs nodarbinātību. Visa finanšu pakalpojumu regulējuma dēļ varētu tikt zaudēts simtiem tūkstošu darbvietu, un ir nepieņemami, ka nav ielānoti nekādi pasākumi, ar kuriem mazināt ievērojamo tiešo un netiešo sociālo ietekmi. Izskatāmajai regulai varētu būt ierobežota tieša ietekme, taču tās iespējamā ietekme uz uzņēmumu aktīviem varētu skart visu finanšu sistēmu. Vienlaikus ir jāatzīst, ka mazāki banku riski būs ieguvums visai reālajai ekonomikai un neapšaubāmi pozitīvi ietekmēs nodarbinātību kopumā.

1.7. Ir nopietnas bažas, ka izmaksu palielināšanās tiks novirzīta uz darba ņēmējiem. Kaut arī Komisija šo dimensiju ir ņēmusi vērā ietekmes novērtējumā, šķiet, ka reformā tā nav pievērsusi pietiekamu uzmanību šai problēmai. Darbības jomas, kuras skar reforma, patiešām ir mazāk darbietilpīgas, taču reformas netiešā ietekme izraisīs izmaksu samazināšanas pasākumus, kuri var izpausties kā kārtējā darbvietu skaita samazināšana, kā to bija paziņojušas nozīmīgas banku iestādes.

1.8. Iesaistīto spēku ir daudz (finanšu lobiji, lielās dalībvalstis, patērētāji un ieguldītāji, mājsaimniecības, lieli un mazi uzņēmumi, apvienības utt.), un arī to intereses ir ļoti atšķirīgas. Mācībai, kas gūta laikā, kad dominēja finanšu sistēmas noteiktā loģika, tagad vajadzētu būt skaidrai: svarīgākās ir sabiedrības intereses. Tāpēc Komiteja iesaka mainīt virzienu un galveno uzmanību pievērst vispārvarīgiem jautājumiem, nodrošinot līdzsvaru starp visu ieinteresēto personu interesēm; Komiteja ir pārliecināta, ka tikai tādā veidā reforma darbosies efektīvi.

1.9. EESK ir pārliecināta: lai nodrošinātu ilgtspējīgu finanšu sistēmu, ir vajadzīgas "pacietīgas finanses", proti, atteikšanās no īstermiņa mērķa gūt peļņu par katru cenu, dodot priekšroku ilgtermiņa efektivitātei un stabilitātei. Izskatāmā regula nozīmē uzņēmējdarbības modeļa maiņu.

1.10. EESK uzskata, ka Komisijai lielāka uzmanība būtu jāpievērš ieguldītājiem un darba ņēmējiem, kuri līdz šim reformā ir maz ņēmti vērā. Ilgtermiņā sistēmas ilgtspēju garantēs atjaunota uzticēšanās, kuru sekmēs drošāka vide kā ieguldītājiem, tā darba ņēmējiem, kas aktīvi iesaistās risku pārvaldības procesā.

1.11. EESK uzskata, ka princips, kas paredz regulu piemērot elastīgi, ir lietderīgs un piemērots. Banku darbību "bioloģiskā daudzveidība"⁽¹⁾ faktiski nodrošina sistēmas stabilitāti un efektivitāti. Tomēr EESK vēlas precizēt, ka šo principu nedrīkst jaukt ar noteikumu patvaļīgu piemērošanu.

1.12. EESK iesaka Komitejai savā ietekmes novērtējumā iekļaut detalizētu vērtējumu par pašreizējās regulas galveno priekšlikumu mijiedarbību ar citām nesen uzsāktām iniciatīvām, piemēram, CRDIV, BRRD, SRM utt., kā arī analīzi par draudiem, ka var notikt migrācija uz paralēlo banku sistēmu.

⁽¹⁾ OV C 100, 30.4.2009., 84. lpp..

1.1.3. EESK iesaka uzraudzības jomā cieši sadarboties un koordinēt darbības starp Eiropas Banku iestādi (EBI) un valstu iestādēm, kuras labi pazīst tirgu un kurām ir būtiska nozīme jaunu reformētu Eiropas finanšu pārvaldībā.

2. Regulas priekšlikums

2.1. Komisija norāda, ka šis priekšlikums ir būtiska daļa no Savienības atbildes uz to, kā risināt dilemmu "pārāk liels, lai būtu pieļaujams to bankrots". Priekšlikuma mērķis ir nepieļaut Savienības banku sistēmā tādu risku, kas netiktu kontrolēti un pārvaldīti. Ar šo priekšlikumu tiks ierobežota izteikti spekulatīvu darījumu izplatīšanās.

2.2. Regulas uzdevums ir finanšu sistēmā novērst sistēmisko risku, finanšu spriedzi un lielu, strukturāli sarežģītu un savstarpēji saistītu struktūru, īpaši kredītiestāžu, bankrotu, kā arī sasniegt šādus mērķus:

- a) samazināt pārmērīgu risku, ko uzņemas kredītiestādes iekšienē;
- b) novērst materiālos interešu konfliktus starp kredītiestādes atsevišķām daļām;
- c) novērst resursu nepareizu sadali un rosināt reālās ekonomikas kreditēšanu;
- d) veicināt netraucētus konkurences nosacījumus visām kredītiestādēm iekšējā tirgū;
- e) samazināt savstarpējo saistību finanšu sektorā, kas rada sistēmisko risku;
- f) atvieglot kredītiestādes efektīvu pārvaldību, uzraudzību un pārraudzību;
- g) atvieglot grupas strukturētu noregulējumu un sanācību.

Šajā regulā paredzēti noteikumi par to, kā:

- h) aizliegt tirdzniecību savā vārdā;
- i) nodalīt konkrētas tirdzniecības darbības.

2.3. Tātad cita veida papildu finanšu pakalpojumiem/produktiem (vērtspapīrošanai, uzņēmumu obligācijām, atvasinātajiem produktiem utt.) būtu jāpaliek atļautiem.

3. Ievada apsvērumi

3.1. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm ES valdībām finanšu krīze izmaksāja aptuveni 1,6 triljonus euro (13 % no ES IKP) valsts atbalsta veidā, kas tika sniegts, lai glābtu finanšu nozari.

3.2. ES banku nozarē koncentrācija ir īpaši augsta: 14 Eiropas banku grupas ir pasaules līmeņa sistēmisku finanšu iestāžu (SIFI) sarakstā, 15 Eiropas banku grupu tirgus darbības apjoms veido 43 %, kas atbilst 150 % no IKP ES 27 dalībvalstīs, ņemot vērā, ka pirmo trīsdesmit grupu darbības apjoms veido 65 %.

3.3. Finanšu krīzei, kas radās ASV un viņņveidīgi izplatījās pa Eiropas sistēmu, ir vairāki iemesli, taču var uzskatīt, ka galvenie ir šādi: pārmērīga riska uzņemšanās, piesaistīto līdzekļu pārspīlēta izmantošana, kapitāla un likviditātes prasību neatbilstība, banku sistēmas sarežģītā struktūra kopumā.

3.3.1. *Liikanen* grupa 2012. gada oktobrī paziņoja: "Atsevišķas īpaši riskantas finanšu darbības banku grupā ir juridiski jānošķir no noguldījumu pārvaldības bankām. Nošķiramas būtu tādas darbības kā vērtspapīru un atvasināto instrumentu tirdzniecība savā vārdā, kā arī dažas citas darbības, kas cieši saistītas ar vērtspapīru un atvasināto instrumentu tirgiem" ⁽²⁾.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/bank/docs/high-level_expert_group/report_en.pdf

3.4. Ar šo priekšlikumu Komisija vēlas mazināt banku sistēmas riska iespējas un noteikt visu potenciāli spekulatīvo darījumu kontroli. Šī regula jāanalizē kontekstā ar regulu par vērtspapīru finansēšanas darījumiem ⁽³⁾, kura ar to ir saistīta un kuras mērķis ir palielināt tā saucamo “paralēlo banku” pārredzamību. Jāatgādina, ka 2012. gada beigās pasaules mērogā paralēlo banku kapitāla apjoms bija 53 triljoni euro, kas ir aptuveni puse no visas starptautiskās banku sistēmas kapitāla apjoma, un tas koncentrējās galvenokārt Eiropā (ap 23 triljoniem euro), kā arī ASV (apmēram 19,3 triljoni euro). Tie ir iespaidīgi skaitļi, ja salīdzina ar ES 28 dalībvalstu IKP, kas 2013. gadā nepārsniedza 13,071 triljonu euro (Eurostat).

3.5. Eiropas Parlamenta *McCarthy* rezolūcijā ⁽⁴⁾ ir apstiprināti daži pamatprincipi, kā arī norādīts, ka “banku reformas pamatuzdevumam ir jābūt tādas drošas, stabilas un efektīvas banku sistēmas izveidei, kura atbilstu reālās ekonomikas, klientu un patērētāju vajadzībām; [...] strukturālajai reformai ir jāveicina ekonomikas izaugsme, atbalstot kredītu izsniegšanu ekonomikai, it īpaši MVU un jaundibinātiem uzņēmumiem, jānodrošina lielāka noturība pret iespējamām finanšu krīzēm, jāatjauno ticība un uzticēšanās bankām un jānovērš riski, kas apdraud publiskās finanses; [...] efektīvai banku sistēmai ir jāizraisa izmaiņas banku kultūrā, lai mazinātu sarežģītību, veicinātu konkurētspēju, ierobežotu riskantu darījumu un komercdarījumu savstarpējo saistību, uzlabotu korporatīvo pārvaldību, izveidotu atbildīgu atalgojuma sistēmu, ļautu efektīvi veikt banku sanāciju un noregulējumu, palielinātu banku kapitālu un nodrošinātu kredītus reālajai ekonomikai”.

Starptautisko tirgu jaunā uzraudzība tagad ir stiprāka, dziļāka un – galvenais – ar nozīmīgākām pilnvarām nekā iepriekš; tai ir mazāka rīcības brīvība un tā sniedz lielākas garantijas tirgum un galalietotājiem.

4. Uzklaušanās galvenie jautājumi

4.1. Komiteja uzskata, ka Komisija sper soli pareizajā virzienā, taču domā, ka tai būtu lietderīgi iepazīties ar viedokļiem, kas tika izteikti diskusijā ar dažādām ieinteresētajām pusēm un, iespējams, nav pietiekami analizēti. Tāpēc EESK vērs Komisijas uzmanību uz dažām galvenajām nostādnēm, kuras aktualizēja ieinteresētās puses. Lai gan ne visas atspoguļo EESK nostāju, tomēr ir vērts tās precīzi izklāstīt.

4.2. Kopumā izskatāmā reforma tika atzinīgi novērtēta. Aizliegumu veikt tirdzniecību savā vārdā, kā arī tradicionālo darbību un tirdzniecības darbību nodalīšanu vairākums uztvēra kā atbilstīgus instrumentus, ar kuriem ierobežot spekulācijas ar finanšu produktiem un veicināt bankas aizdevumus, kas ir galvenais finansēšanas avots maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) un ko pēdējos gados stipri ierobežojusi tirdzniecības spekulācijas politika.

4.3. Reformas īstenošanā svarīgi ir ņemt vērā uzņēmējdarbības modeļu daudzveidību, lai vietējās bankas varētu turpināt sniegt pakalpojumus vietējai ekonomikai.

4.4. Sevišķu uzmanību vajadzētu veltīt tautas banku un kooperatīvu banku darījumdarbības modelim. Tiek uzskatīts, ka šim konkrētajam tīklam reforma nav pietiekami piemērota vai piemērojama. Īpašas bažas ir par to, ka reforma var izkropļot to darbības veidu un spējas pastāvīgi atrasties teritorijā, lai atbalstītu reālo ekonomiku. Tādēļ ieteikts saglabāt minēto banku īpatnības un darījumdarbības daudzveidību.

4.5. Līdzās daudziem citiem pasākumiem, kurus Komisija ieviesusi pēdējos gados, reforma ļaus uzlabot dažu darījumu, kā arī visas banku sistēmas pārredzamību, taču kopumā palielinās izmaksas dažādos līmeņos. Šajā saistībā diskusijā skaidri iezīmējās nepieciešamība pēc finanšu regulējuma reformu vispārēja ietekmes novērtējuma, lai gan ir skaidrs, ka tas būs grūts uzdevums.

4.6. Ir bažas, ka šīs izmaksas tiks pārnestas uz finanšu pakalpojumu galapatērētāju, kā tas bieži notiek. Rodas jautājums, vai negatīvo seku nebūs vairāk nekā ieguvumu, ko varētu radīt jaunie pasākumi, piemēram, banku sistēmas stabilitātes ziņā.

4.7. Attiecībā uz ziņotāju aizsardzības sistēmu Komiteja un sociālie partneri, kas pievērsās šim jautājumam, atzinīgi vērtēja Komisijas paredzētos noteikumus. Tika prasīts izstrādāt precīzāku jēdziena “pienācīga aizsardzība” (30. pants) definīciju un izskaidrot paredzēto noteikumu paplašināšanu tā, lai tie attiektos uz visiem darba ņēmējiem, viņus mudinot un stimulējot ziņot par iespējamajiem pārkāpumiem.

⁽³⁾ COM(2014) 40 final.

⁽⁴⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+COMPARL+PE-506.244+01+DOC+PDF+V0//LV&language=LV> (2013/2021(INI)).

4.8. Attiecībā uz paredzētajām sankcijām (28. un 29. pants) tiek ieteikts, lai atbildība par pārkāpumiem galvenokārt būtu iestādes un pārvaldības, nevis indivīda līmenī.

4.9. Savukārt saistībā ar atalgojuma sistēmu tiek aicināts regulā nepārprotami atsaukties uz noteikumiem, kas paredzēti Kapitāla prasību direktīvas IV (CRD) 69. pantā.

5. EESK piezīmes

5.1. EESK pozitīvi vērtē pasākumus, kas paredzēti Komisijas priekšlikumā, un piekrīt, ka regula kā juridiskais instruments šķiet atbilstīga izvirzītajiem mērķiem, proti, saskaņot vienoto tirgu, lai izvairītos no regulējuma arbitrāžas un atjaunotu efektīvu un produktīvu banku sistēmu, kas sniedz pakalpojumus iedzīvotāju un sabiedrības interesēs un tālredzīgi atbalsta reālo ekonomiku, mājaisaimniecības, sabiedrības līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību, turklāt apvienojot inovāciju un drošību.

5.2. EESK vienmēr ir stingri atbalstījusi secīgās reformas, kas sākušas uzrādīt pozitīvus rezultātus. Izskatāmās regulas uzdevums ir risināt vienu no sistēmas vissarežģītākajiem un vissāpīgākajiem jautājumiem: finanšu uzņēmumu izturētspēju un juridisko struktūru; dažiem šādiem uzņēmumiem aktīvu apjoms pārsniedz daudzu dalībvalstu IKP. Desmit lielāko Eiropas banku aktīvu apjoms pārsniedz 28 ES dalībvalstu IKP ⁽⁵⁾ (vairāk nekā 15 triljoni euro).

5.3. Izskatāmās regulas mērķis ir pārcirst šo Gordija mezglu, ko veido dažu tā saucamo sistēmisko iestāžu (t. i., tādu, kas var izraisīt sistēmas krīzi) izmērs, savstarpējās saiknes un sarežģītība. "Par lielu, lai drīkstētu bankrotēt" – šis apzīmējums ir kļuvis par mantru, ar ko attaisnot ne vien elementāru ētikas principu neievērošanu, bet arī krāpšanu un likuma pārkāpumus, par ko diemžēl joprojām liecina nesenie un paši jaunākie finanšu skandāli. Tādas ir darbības, kas slēpjas zem eifēmisma "bezrūpīgas rīcības risks"!

5.4. Komisārs *Barnier*, iepazīstinādams ar priekšlikumu, norādīja, ka nedrīkst pieļaut, lai bankas kļūtu "par lielu, lai drīkstētu bankrotēt, par dārgu, lai būtu glābjamas, un par sarežģītu, lai tās pārstrukturētu".

5.5. EESK uzskata, ka ierosinātie pasākumi ir solis vēlamajā virzienā, proti, mazina risku, ka nodokļu maksātājiem atkal nāksies glābt grūtībās nonākušas bankas. Pēc atkārtotiem glābšanas pasākumiem EESK tika brīdinājusi par to katastrofālajām sekām attiecībā uz valsts parādu un par neizbēgami sekojošās lejupslīdes nelabvēlīgo ietekmi. Diemžēl realitāte izrādījās vēl smagāka par prognozēm, jo tika pieļautas neticamas kļūdas saistībā ar sekām, ko radīja gan aizvien enerģiskākā budžeta konsolidācijas politika, kuru noteica valsts prasības, gan ES tuvedzīgā un kļūdainā politika, jo netika ņemts vērā, ka ir jārikojas elastīgi un jāparedz kompensācijas pasākumi, lai pārvarētu lejupslīdi.

5.5.1. Tikai tagad mēs pilnībā apzināmies, kādus zaudējumus ir radījusi šī politika, un ir jāatzīst, ka vienīgi pārdomātā eurozonas pārvaldība, ko īstenoja Eiropas Centrālā banka, ļāva izvairīties no ļaunākā un glābt gan euro, gan galu galā arī Savienību. Ja EESK ieteikumi būtu ņemti vērā, daudzi no šiem zaudējumiem nebūtu tikuši pieļauti!

5.6. Saistībā ar izskatāmo regulu Komisija pamatoti piešķir noteicošo lomu Eiropas Banku iestādei (EBI). Ar EBI notiks apspriešanās, ja būs jāpieņem daži lēmumi, kas paredzēti izskatāmajā priekšlikumā. Turklāt minētās iestādes pārziņā būs regulatīvo tehnisko un īstenošanas standartu projektu sagatavošana, kā arī tai būs jāiesniedz ziņojumi Komisijai, lai to informētu par regulas piemērošanu. EESK jau vairākkārt ir norādījusi, ka, neraugoties uz neapstrīdamu profesionalitāti, Komisija šai svarīgajai iestādei nepiešķir ne pietiekamas pilnvaras, ne resursus.

5.7. ASV 1999. gadā tika pieņemts likums, ar ko atcēla *Glass-Steagall Act*, proti, komercbanku un investīciju banku nodalīšanu. Diemžēl arī ES pieņēma tādu pašu postošu lēmumu kā ASV administrācija. EESK norāda, ka pašreizējie noteikumi faktiski atjauno šo divu darbības jomu nodalījumu un paredz pat vairāk, jo ar dažiem izņēmumiem aizliedz kredītiestādēm, kas pieņem noguldījumus, kā galvenajam uzņēmumam iesaistīties ieguldījumu darījumos un turēt tirdzniecībai paredzētus aktīvus.

5.7.1. Lai nonāktu pie kopīgas, fundamentālas pieejas regulai, Eiropas Savienībai ir ārkārtīgi svarīgi cieši sadarboties ar trešām valstīm, sevišķi ASV. EESK mudina Komisiju stiprināt starptautisko sadarbību.

⁽⁵⁾ <http://www.rebanks.com/top-european-banks/assets>

5.8. Regulas priekšlikumā kompetentajām iestādēm ir paredzēta samērā liela rīcības brīvība. Ir ļoti svarīgi, lai savā darbībā un veiktajos novērtējumos tās vadītos pēc skaidriem, saskaņotiem un paredzamiem kritērijiem, kuri nosaka, kad banka vairs nespēj pārvaldīt savus augsta riska tirdzniecības darījumus. Bez vienota atsauces satvara subjektīvas interpretācijas risks varētu radīt rezultātus, kas ir pretēji cerētajiem un neatbilst LESD 114. panta noteikumiem.

5.9. EESK atzinīgi vērtē Komisijas galīgo lēmumu – *ex ante* nenodalīt tirgus uzturēšanu un cita veida tirdzniecību savā vārdā, bet gan dot priekšroku *ex post* izvēlei; tāpēc būtiski ir tehniskie standarti, kuri pamatoti tika uzticēti EBI. Kas attiecas uz noregulējuma noteikumu piemērošanu un it īpaši noregulējuma iestādes izveidi, ko ECOFIN padome apstiprināja 2013. gada decembrī, EESK iesaka jau tagad izstrādāt koordinācijas un atbildības sadales kārtību valstu un Eiropas iestādēm, lai nepieļautu lēmumu dublēšanos vai – vēl ļaunāk – pretrunīgas kompetento iestāžu interpretācijas un vērtējumus. Tiklīdz vienota noregulējuma iestāde tiks nodibināta, tai būtu jāiesaistās mehānisma izveidē un tehnisko standartu izstrādē kopā ar EBI.

5.10. EESK nepiekrīt Komisijas paustajai kritikai par to darbību relatīvo nozīmi, kuras varētu būt nodalāmas. Dažās kredītiestādēs šo darbību īpatsvars bija vairāk nekā nozīmīgs, un atbilstīga regulējuma trūkuma dēļ tās bija pakļautas ļoti augstam riskam, kas būtu varējis izraisīt daudz smagāku sistēmisku krīzi nekā to, kuru pieredzējām, ar paredzamu postošu ietekmi uz norēķinu sistēmām un ekonomiku kopumā. Katastrofu novērsma vienīgi jauna nodokļu maksātāju naudas iepludināšana un ECB reaģēšanas spējas.

5.11. EESK atzinīgi vērtē un atbalsta to, ka Komisija tiesību aktā ir nepārprotami paredzējusi to finanšu nozares profesionāļu aizsardzību, kuri sabiedrības interesēs ir ziņojuši par pārkāpumiem, bet šīs darbības dēļ saskaras ar nopietnām sekām, morālām represijām un dažkārt pat atlaišanu. Šāda iekšējā uzraudzība un ziņošana par problēmām ir jāstimulē un jāatbalsta. Normatīvā atbilstība nereti tiek atstāta novārtā, apieta vai pat pārkāpta, pakļaujot nenosakāmam riskam gan banku iestādes, gan to darbiniekus. Nesen atklātās darbības, kad pat pazīstami uzņēmumi ar ļoti labu reputāciju bija pārkāpuši visus iespējamus standartus un noteikumus, varēja notikt tikai ar šo uzņēmumu darbinieku aktīvu līdzdarību!

5.11.1. EESK aicina Komisiju izstrādāt īpašu uzraudzību tam, kā dalībvalstis pilda pienākumu pieņemt tiesību aktus atbilstošas aizsardzības nodrošināšanai un divus gadus pēc regulas stāšanās spēkā sagatavot attiecīgu ziņojumu.

5.12. EESK ļoti uzmanīgi seko jautājumam par attiecībām ar trešām valstīm, it sevišķi jautājumam par savstarpību un par to, lai visi dalībnieki, kas darbojas ES teritorijā, ievērotu tiesību aktus. Komisijas pieeju EESK uzskata par līdzsvarotu un atbalsta attiecīgos tās ierosinātos risinājumus. EESK iesaka turpināt un intensificēt sadarbību ar ASV, it īpaši finanšu regulējuma jomā, lai izveidotu pēc iespējas saskaņotas sistēmas, kas vienas un tās pašas problēmas risinātu vienādi.

5.13. Turklāt EESK pauz gandarījumu, ka Komisija regulās sākusī ņemt vērā vienu no aspektiem, ko Komiteja regulāri uzsvērusi, šai gadījumā – administratīvās sankcijas, jo kriminālsankcijas nav Komisijas kompetencē. Komisijas priekšlikumi šķiet proporcionāli, piemēroti un preventīvi.

5.14. EESK jau daudzkārt ir paudusi iebildumus pret deleģēto aktu izmantošanu. Komiteja atzīst, ka gadu gaitā tiesiskais regulējums ir jāpielāgo, tomēr norāda, ka deleģēto aktu sistēma rada zināmu nenoteiktību, kas šajā jomā nav vēlama.

Briselē, 2014. gada 9. jūlijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Henri MALOSSE